

PAŽYMA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BUHALTERINĖS APSKAITOS ĮSTATYMO NR. IX-574 PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS ĮSTATYMO NR. IX-575 PAVADINIMO, 2, 3, 4, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 23-2, 23-3, 25, 26, 28, 29 STRAIPSNIŲ, KETVIRTOJO SKIRSNIO PAVADINIMO IR PRIEDO PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO 3-1 STRAIPSNIU IR TREČIOJO SKIRSNIO PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮMONIŲ GRUPIŲ KONSOLIDUOTOSIOS FINANSINĖS ATSKAITOMYBĖS ĮSTATYMO NR. IX-576 PAVADINIMO, 3, 8, 9, 10, 10-1, 12, 15 STRAIPSNIŲ, KETVIRTOJO SKIRSNIO PAVADINIMO IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠŲJŲ ĮSTAIGŲ ĮSTATYMO NR. I-1428 9, 10, 11, 111, 12, 13, 15, 17 IR 18 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ASOCIACIJŲ ĮSTATYMO NR. IX-1969 1, 8, 9, 10, 10-1 IR 17 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS LABDAROS IR PARAMOS FONDŲ ĮSTATYMO NR. I-1232 8, 9, 11, 12, 22 IR 25 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS PELNO MOKESČIO ĮSTATYMO NR. IX-675 7, 11, 12, 31, 39-1 IR 57 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ ĮSTATYMO NR. I-1491 2, 22 IR 46 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS AKCINIŲ BENDROVIŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1835 20, 37-2, 39, 47-2, 58, 59, 63, 74, 76 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS MAŽŲJŲ BENDRIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-2159 13, 21, 23 IR 30 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ŪKINIŲ BENDRIJŲ ĮSTATYMO NR. IX-1804 11 IR 16 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 99, 148, 205 IR 589 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO KODEKSO 222 IR 223 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI IR SUSIJUSIO LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO
(TAP NR. 21-236(2); 21-248(2); 21-247(2); 21-699; 21-243(2); 21-242(3); 21-244(2); 21-246(2); 21-239(2); 21-249(3); 21-700; 21-237(2); 21-238(2)) (TAIS NR. 20-10152(3); 20-10156(3); 21-20897(2); 21-25696; 20-10154(3); 20-10161(3); 20-10157(3); 21-20898(2); 20-10160(3); 20-10155(3); 20-10153(3); 21-25695; 20-10162(3); 20-10158(3))

2021-07-14 Nr. NV-1643

Vilnius

Projekto rengėjas: Finansų ministerija.

Projekto tikslas: siūloma pakeisti Buhalterinės apskaitos įstatymą (kartu keičiant ir pavadinimą iš Buhalterinės apskaitos įstatymo į Finansinės apskaitos įstatymą), iš esmės atnaujinant jo nuostatas, atsižvelgiant į su skaitmeninimu susijusius apskaitos tvarkymo ir organizavimo procesų pokyčius, suteikiant daugiau laisvės subjektams organizuojant apskaitą ir pasirenkant reikalingas vidaus kontrolės priemones. Taip pat kartu su Buhalterinės apskaitos įstatymo pakeitimo projektu teikiami lydimieji įstatymų projektai, kurių pagrindinis tikslas suderinti nuostatas su siūlomu keisti Buhalterinės apskaitos įstatymo projektu.

Dabartinė situacija: Buhalterinės apskaitos įstatymas priimtas 1993 m. ir iki šiol buvo keistas tik fragmentiškai, todėl Buhalterinės apskaitos įstatymo nuostatos yra pasenusios, nepakankamos ir neaiškios. Šiuo metu vyksta su apskaita susiję kompiuterizavimo, automatizavimo, robotizavimo ir skaitmenizavimo procesai. Šiuo metu galiojantis teisinis reglamentavimas neatitinka naujausių tendencijų.

Projekto esmė: siūloma pakeisti Buhalterinės apskaitos įstatymą, atnaujinant jo nuostatas, atsižvelgiant į su skaitmeninimu susijusius apskaitos tvarkymo ir organizavimo procesų pokyčius, suteikiant daugiau laisvės subjektams organizuojant apskaitą ir pasirenkant reikalingas vidaus kontrolės priemones, pavyzdžiui, siūlant:

- Nustatyti privalomus apskaitos registrus, įrašo apskaitos registre apimtį. Šiuo metu apskaitos registras apibrėžiamas kaip remiantis apskaitos dokumentais parengta ūkinių operacijų suvestinė, kurioje apibendrinami jų duomenys. Apibrėžtyje neteikiama pirmenybė elektroniniams apskaitos registrams. Buhalterinės apskaitos įstatymas nenurodo konkrečių apskaitos registrų, kuriuos turi sudaryti subjektas, taip pat nenurodo informacijos, kuri turi būti nurodoma darant įrašą apie ūkinę operaciją apskaitos registruose, todėl nėra užtikrinamas ūkinių operacijų registravimo apskaitos registruose atsekamumas;
- Skatinti naudotis valstybės informacinėmis sistemomis, susijusiomis su apskaitos dokumentų duomenų teikimu. Šiuo metu Buhalterinės apskaitos įstatymas reikalauja, kad subjektas saugotų visus apskaitos dokumentus, net jeigu jų duomenys pateikti valstybės IS (i.MAS, IS „E. sąskaita“), todėl siūloma nustatyti, kad subjektas gali nesaugoti apskaitos dokumentų, jeigu jie pateikti valstybės IS (i.MAS, IS „E. sąskaita“);
- Nustatyti apskaitos organizavimo, apskaitos tvarkymo apimtis. Buhalterinės apskaitos įstatyme nėra aiškiai išskirta, kokios funkcijos priskirtinos apskaitos organizavimui, o kokios – apskaitos tvarkymui. Buhalterinės apskaitos įstatyme nustatyta, kad subjekto vadovas atsako už apskaitos organizavimą pagal įstatymo reikalavimus, bet nėra nurodyta, kas yra apskaitos organizavimas. Nuostatos dėl funkcijų ir atsakomybių nenuosekliai išdėstytos visame Buhalterinės apskaitos įstatyme, todėl sunku susidaryti aiškų vaizdą, kokias funkcijas ir atitinkamai – atsakomybę, susijusias su apskaita, turi subjekto vadovas, o kokias – buhalteris. Siūloma detalai ir struktūrizuotai nustatyti apskaitos organizavimo ir tvarkymo funkcijas. ANKĮ BKĮ pakeitimais atsakomybę, susijusi su apskaita, papildoma subjekto vadovo atsakomybe už netinkamą, aplaidų, apgaulingą apskaitos organizavimą, neorganizavimą;
- Apibrėžti su apskaitos organizavimu susijusią vidaus kontrolę. Šiuo metu Buhalterinės apskaitos įstatyme reglamentuoti atskiri su apskaita susiję vidaus kontrolės elementai – inventorizacija, asmenų, turinčių teisę surašyti ir pasirašyti apskaitos dokumentus, nustatymas, apskaitos dokumentų ir apskaitos registrų pasirašymas, klaidų taisymas, saugojimas, vidaus kontrolė neregamentuota.
- Peržiūrėti nuostatas, kurios nėra įstatymo dalykas ir atlikti kitus pakeitimus.

Taip pat kartu su Buhalterinės apskaitos įstatymo projektu teikiami lydimieji įstatymų projektai, kurių pagrindinis tikslas suderinti nuostatas su siūlomu keisti Buhalterinės apskaitos įstatymo projektu.

Detaliai siūlomi keitimai aprašyti projekto aiškinamajame rašte.

Pažymėtina, kad įgyvendinant siūlomas nuostatas, turės būti padaryti JAR programinių priemonių pakeitimai, kuriems, preliminarium vertinimu, reikės 35 000 eurų, taip pat nurodoma, kad dėl Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatytos JAR viešai skelbiamų finansinių ataskaitų kokybės stebėsenos tvarkos ir paskirtos šiai stebėsenai atlikti institucijos, įstatymams įgyvendinti gali prireikti papildomų biudžeto lėšų.

Derinimas: projektas svarstytas 2021 m. birželio 15 d. tarpinstituciniame pasitarime, kuriame nutarta pasiūlyti Finansų ministerijai įvertinti Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas ir darbo tvarka suderinti projektus su Ekonomikos ir inovacijų ministerija dėl reikalavimo teikiant elektronines sąskaitas į IS „E. sąskaita“ sumokėti 0,28 Eur už vnt. ir taip sukeltos administracinės naštos. Projekto rengėjai nurodo, kad reikalingas papildomas laikas siekiant elektroninių apskaitos dokumentų pateikimą į IS „E. sąskaita“ padaryti nemokamą (tam reikės pakeisti IS „E. sąskaita“ tvarkytoją (iš valstybės įmonės Registrų centro į Nacionalinį bendrųjų funkcijų centrą), atlikti visus reikiamus IS „E. sąskaita“ pertvarkymo darbus, todėl siūlomas laikinas sprendimas – iki kol bus atlikti minėti darbai nustatyti, kad subjektai, sudarę sutartis dėl viešųjų pirkimų žodžiu, elektroninius apskaitos dokumentus į IS „E. sąskaita“ privalėtų teikti nuo 2023 m. sausio 1 d., taip pat siūloma nustatyti, kad nuostatos dėl žodžiu sudaromų viešųjų pirkimų sutarčių įsigalioja 2023 m. sausio 1 d.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė projektui pastabų ir siūlymų neturi.

Atitikimas Vyriausybės programai: projektas įgyvendina Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane numatytą 10.3.4 veiksmą „Parengti ir priimti Buhalterinės apskaitos įstatymo ir Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo pakeitimus, siekiant didesnio skaidrumo, duomenų atsekamumo ir patikimumo.“

Dalykinio vertinimo išvada: projekto svarstymas buvo numatytas Seimo pavasario sesijoje gegužės mėnesį. Siūloma projektą svarstyti Vyriausybės posėdžio **B** dalyje.

Ekonomikos politikos grupės patarėjas

Tautvydas Brazdžiūnas

Tautvydas Brazdžiūnas, tel. +37070663807, el. p. tautvydas.brazdziunas@lr.lt